

URL:https://lhs.net.ua/wp-content/uploads/woocommerce_uploads/2018/06/1_Pidstavu-provedennia-nehlasnykh-slidchykh-dii.-Dokazova-syla-otrymanykh-danykh.pdf.

4. Інформація, отримана в іншому провадженні, є недопустимим доказом. URL:https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/169398_nformatsya-otrimana-v-nshomu-provadhenn--nedopustimim-dokazom.

Книш С. В., здобувач вищої освіти юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Черненко А.П., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**НОРМАТИВНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НЕЗАКОННИЙ ОБІГ
ЗБРОЇ» У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Забезпечення прав людини є одним із беззаперечних принципів під час здійснення будь-якої діяльності. Однією із найбільш проблемних сфер, де права людини дуже часто можуть бути порушеними внаслідок несанкціонованого втручання, є діяльність органів Національної поліції. Законодавець у ст. 21 Конституції України зазначив, що «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними» [1, с. 9]. Однак, особливої уваги заслуговує питання забезпечення прав громадян під час здійснення окремих заходів оперативно-розшукової діяльності, де дуже часто спостерігається ігнорування конституційних засад, що торкаються прав людини.

Не стане новелою, що у межах досудового розслідування часто до особи можуть бути застосовані різні заходи правового характеру, зокрема і деякі заходи оперативно-розшукової діяльності, які частіше за все певним чином обмежують право людини. Для досягнення мети кримінального провадження такі дії є цілком виправдані, адже права людини не можуть бути обмежені ніяк інакше, окрім якщо це передбачено законом, тобто не можна стверджувати про абсолютність прав людини.

На даному етапі гостро стоїть проблема порушень у сфері здійснення завдань оперативними підрозділами, адже це прямо впливає на ефективність виконання покладених на них завдань та на повноту розслідуваних

кримінальних проваджень. «Незважаючи на реформаційні зміни в органах поліції та окремі заходи, що були здійснені разом із такими змінами, в оперативно-розшуковій діяльності органів Національної поліції мають місце: недотримання умов проведення оперативно-розшукових заходів, які тимчасово обмежують права і свободи громадян; неправомірне застосування спеціальної техніки; несанкціоноване використання оперативно-технічних засобів, безпідставне заведення оперативно-розшукових справ тощо» [2, с.111].

В Конституції України закріплено основоположні права громадянина, які не можуть бути піддані жодним сумнівам. Зокрема, у ст. 12 Загальної декларації прав людини, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, зазначене наступне: «ніхто не може зазнавати безпідставного втручання в його особисте й сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканість його житла, таємницю його кореспонденції або на його честь та репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань» [3]. Схоже закріплено і в інших міжнародних документах, таких, як Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, Хартія Європейського Союзу про основні права, а також окремі рішення Європейського суду з прав людини. Зазначене дозволяє впевнитись у відповідності вітчизняного законодавства та Конституції України міжнародним правовим стандартам.

Необхідно зауважити, що Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі Закон України «Про ОРД») включає в свої положення принцип верховенства права як один із фундаментальних, що вказує на непорушність та повагу до прав людини навіть в умовах здійснення окремих оперативних заходів тощо.

Будь-які оперативно-розшукові заходи повинні здійснюватися чітко в законодавчих межах, за чітким алгоритмом і лише за погодженням зі слідчим суддею, яким будуть враховані обставини злочину, достатні підстави застосування окремих заходів, їх доцільність, неможливість отримання будь-яких доказів іншим шляхом тощо.

У Постанові Пленуму Верховного суду від 28 березня 2008 року № 2 «Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового розслідування» зазначається про можливість тимчасового обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, передбачених ст. 30, 31, 32 Конституції України під час проведення оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового розслідування [4]. Такі обмеження, звичайно, не є безпідставними, про порядок їх застосування зазначено у окремих нормативно-правових актах, сере яких: Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про ОРД», Закон України «Про Національну поліцію» тощо.

Відтак, права і свободи хоч і можуть бути тимчасово обмежені внаслідок дії закону, однак ніяким чином не можуть бути порушені чи відчужені. Гарантування прав і свобод людини і громадянина, безпеки є основним завданням правоохоронних органів. Саме тому усі заходи, що здійснюються поліцейськими для виконання службових завдань повинні бути такими, щоб у найменшій мірі обмежувати людину у її конституційних правах, або таким чином, щоб не виходити за межі закону, якщо такі обмеження є необхідними.

1. Конституція України чинне законодавство із змінами та доповненнями станом на 30 вересня 2016 р. : (Офіц. текст). – К. : Паливода А.В., 2016. – 76 с. – (Закони України)
2. Круглий В. Забезпечення прав і свобод громадян при використанні їх допомоги в оперативно- розшуковій діяльності / В. Круглий // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 1. – С. 110–117
3. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року) URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Постанова Пленуму Верховного суду від 28 березня 2008 року № 2 «Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового розслідування» URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-08>